

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 20P/54/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5623214617
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr., LL.M. Ivana Stehlíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2023:5623214617.2

Uznesenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš vo veci starostlivosti o maloletých E. B., nar. XX.XX.XXXX, A. B., nar. XX.XX.XXXX a E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom pri otcovi, zastúpených kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, sídlom M. M. Hodžu 30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, deti rodičov: matky M. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. U. XXX, a otca V. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XX, v konaní o návrhu matky na zmenu úpravy stretávania a o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, takto

rozhodol:

Návrh na nariadenie neodkladného opatrenia sa **z a m i e t a**.

odôvodnenie:

1. Matka podala na súd prvej inštancie dňa 06.07.2023 návrh na úpravu zmenu úpravy stretávania s maloletými deťmi E. B., nar. XX.XX.XXXX, A. B., nar. XX.XX.XXXX a E. B., nar. XX.XX.XXXX. Návrhom vo veci samej sa matka domáha úpravy styku s maloletými deťmi tak, že si maloletého A. Q. E. prevezme v Internátnej škole v L. B. každý párnny víkend v piatok a odovzdá ich v Internátnej škole v L. B. v nedeľu o 18:00 hod. a maloletého E. si prevezme každý párnny víkend v piatok o 15:00 hod. v mieste bydliska a odovzdá ho v nedeľu o 19:00 hod. v mieste bydliska. S návrhom vo veci samej podala matka aj návrh na vydanie neodkladného opatrenia. Návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia žiada, aby súd určil styk s deťmi od 21.07.2023 od 13:00 hod. do 30.07.2023 do 13:00 hod., kedy si deti prevezme v mieste ich bydliska a kde ich aj odovzdá a od 18.07.2023 od 13:00 hod. do 27.07.2023 do 13:00 hod. kedy si deti prevezme v mieste ich bydliska a kde ich aj odovzdá. Návrh vo veci samej aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia matka odôvodnila totožne tým, že sa ma' s deťmi stretávať každý druhý piatok na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš pod dozorom psychologičky. Esťte neprebehlo žiadne také to stretnutie. Otec nezabezpečil účasť detí a ani ona nemala záujem o takúto formu stretávania s deťmi. Matka uviedla, že nemá problémy psychickeho charakteru, z'č by sa s deťmi nemohla stretávať ako to bolo vykreslene'. Ona sa chce stretávať s deťmi, vie sa o ne postarať, nemusí navštevovať psychiatrickú a ani psychologickú ambulanciu. Psychologička O. jej povedala, z'č sa ma' u nej objednať iba vtedy, keď sa bude cítiť zle, c'č sa momentálne necíti. Naposledy s deťmi bola v novembri, keď mal E. narodeniny. Bola so všetkými tromi deťmi, dala E. urobiť tortu. To bolo esťte, keď bývala v Kriváni - ubytovni. Stretnutie bolo za prítomnosti jej matky M. B. U. a otca V. Q. A.. Stretnutie trvalo asi dve hodiny. Od vtedy s deťmi nebola. Zopár krát volala s E., ale E. so ňou odmietal komunikovať, z'č nemá otravovať. Matka uviedla, že momentálne býva upriateľ a B. C. Q. v jednoizbovom vačšom byte, ktorý patrí priateľovi. Deti by mali kde spať, bola u nej na kontrole aj sociálka, ktorá videla z'č ma' momentálne vytvorené podmienky. Keď je priateľ doma, tak chodia na jeho chatu do Svätého Kríža. Tam sú dve izby, je to tam poprerabane', aj tam by deti mali kde spať. Je tam kuchynka, bazeň, zahradka, WC, kupeľňa. Tam si chodia grilovať. Priateľ je zamestnaný ako kuchár v Jasnej, E. A. C.. Matka ďalej uviedla, že od sestry M. R. a jej matky vie, z'č deti sa nemajú dobre pri otcovi, sestra kontroluje otca, c'č s nimi chodí po doktoroch. Kedysi ku nim deti chodievali, ale teraz už vôbec nechodia. A.G. mal sestre povedať, z'č sa majú pri otcovi zle, on kupuje len E. všetko. E. Q. A. nemajú to, c'č ma' starsí brat. On dostal kolobezku,

tablet, telefón a oni dvaja nič. E. má telefón, ale otec mu nedobíja kredit, tak sa nemožno nikomu dovolal. E. sa slabo učí, leďva prešiel.

2. Podľa § 360 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len „CMP“), neodkladné opatrenie možno nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu.

3. Podľa § 367 ods. 1 CMP, neodkladným opatrením môže súd nariadiť, aby ten, kto má maloletého pri sebe, maloletého odovzdal do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

4. Podľa § 2 ods. 1 a 2 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

5. Podľa § 324 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

6. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

7. Podľa § 326 ods. 1 a 2 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

8. Podľa § 329 ods. 1 prvá veta CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

9. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

10. Podľa § 330 ods. 1 a 2 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

11. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

12. Podľa § 28 ods. 2 Zákona o rodine, rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujem maloletého dieťaťa.

13. Podľa § 36 ods. 1 Zákona o rodine, rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

14. Účelom neodkladného opatrenia je rýchla, ale len nutná a dočasna úprava pomerov u účastníkov, nejde teda o konečnú úpravu a je možné ho vydať len do času, kým nie sú dane podmienky pre konečné rozhodnutie vo veci samej. Jeho nariadenie predpokladá, aby sa aspoň osvedčila danosť práva a aby neboli väčšie pochybnosti o jeho potrebe. Neodkladné opatrenie je totiž zabezpečovacím prostriedkom, ktorým sa dočasne upravujú pomery u účastníkov, ak ide o stav, ktorý neznesie odklad. Pri nariadení neodkladného opatrenia nie je potrebné vykonať dôsledne dôkazy na preukázanie dôvodnosti navrhovanej neodkladnej opatrenia a účastníci nemusia byť vypočúti. Vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti nevyhnutnosť potreby nariadiť neodkladné opatrenie je potrebné posudzovať vždy z hľadiska záujmu maloletého dieťaťa, ktorý je prioritný. Len v prípade osvedčenia bezprostredného ohrozenia dieťaťa, či osvedčenia iného závažného dôvodu, je namieste rozhodnúť neodkladným opatrením pred rozhodnutím vo veci samej. Súd zdôrazňuje, že neodkladné opatrenie nemá byť prostriedkom akejkoľvek úpravy pomerov do času, kým súd nerozhodne vo veci samej, ale ide o procesný prostriedok výnimočnej povahy.

15. Z pripojeného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/29/2021 súd zistil, že naposledy boli rodičovské práva a povinnosti k maloletým deťom upravené rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 12.01.2022, č. k. 9P/29/2021-117 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 30.09.2022, č. k. 8CoP/43/2022-163 tak, že súd zmenil rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 14.07.2020, sp. zn. 1P/13/2020 v časti o úprave styku tak, že matka je oprávnená stykať sa s maloletými deťmi každý pracovný piatok párneho kalendárneho týždňa na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, v čase od 12.45 hod. do 14.00 hod. Súd zároveň nariadil výchovné opatrenie, aby sa rodičia a maloletý E. podrobili odbornému poradenstvu na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti výroku rozsudku, ktorým bolo uložené výchovné opatrenie zamerané na zlepšenie komunikácie medzi rodičmi a obnovu narušeného vzťahu medzi matkou a maloletým E.. Krajský súd v Žiline uvedený rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 12.01.2022, č. k. 9P/29/2021-117, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline zo dňa 30.09.2022, č. k. 8CoP/43/2022-163 nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 07.11.2022.

16. Z podstatných okolností tvrdených matkou v návrhu vyplýva, že napriek určenému styku s maloletými deťmi (každý páry týždeň v pracovný piatok v čase od 12.45 hod. do 14.00 hod.) sa tento styk nerealizuje a to aj z dôvodov na strane matky. Ako dôvod nerealizovania styku s deťmi matka uvádza, že otec nezabezpečil účasť detí na stretnutiach, avšak zároveň uvádza, že ani ona nemala záujem o takúto formu stretávania s deťmi. Matka ďalej uvádza, že naposledy bola so všetkými deťmi v novembri, keď mal maloletý E. narodeniny. Od uvedeného času, t. j. 7 mesiacov v kontakte s deťmi nebola. Telefonovala maloletému E., avšak tento nemal o komunikáciu záujem, odmietol komunikovať, že ho nemá otravovať. Z pripojeného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/29/2021 mal súd osvedčené, že výchovné opatrenie - zamerané na zlepšenie komunikácie medzi rodičmi a obnovu narušeného vzťahu medzi matkou a maloletým E., nesplnilo svoj účel. Matka sa odmieta zúčastňovať odborného poradenstva a ak s ním aj vyjadrí súhlas, zostane nečinná, konzultáciu si nedohodne. Výchovné opatrenie malo byť realizované po dobu 6 mesiacov od právoplatnosti výroku rozsudku, ktorým bolo určené, t. j. malo byť realizované od 07.11.2022 (právoplatnosť rozsudku) do 07.05.2023 (kedy uplynula doba 6 mesiacov). Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš zo dňa 15.05.2023, zaslanej do spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/29/2021, vyplýva, že referát poradensko-psychologických služieb kontaktoval iba otec a to až dňa 03.03.2023, kedy sa uskutočnila konzultácia s ním. Otec vyjadril svoj postoj ohľadom vzťahu s matkou tak, že sa s ňou nedá, deti sa s ňou nechcú stretávať, oklamala ich. Ďalšia konzultácia s otcom sa uskutočnila dňa 15.03.2023, pričom uviedol, že s matkou nekomunikoval. Konzultácie sa zúčastnil aj maloletý E., ktorý uviedol, že sa s matkou stretávať nechce. Matka referát úradu práce žiadnym spôsobom nekontaktovala. Rodičia boli opakovane vyzývaní na povinnosť zúčastňovať sa konzultácií. Otec spočiatku nesúhlasil, napokon sa zúčastnil dvoch konzultácií. Matka sa vyjadrovala, že psychológa nepotrebuje, psychológa potrebuje otec a nesúhlasila s tým, že bude kontaktovať psychologičku. Po osobnom šetrení a vysvetlení situácie prisľúbila, že si dohodne termín konzultácie, napriek tomu tak neurobila. Zo správy Základnej školy B. C., L. M. zo dňa 28.03.2023 vyplýva, že maloletý E. sa riadne zúčastňuje vyučovania, hodiny má ospravedlnené, je slušný. Škola spoluprácu a komunikáciu s otcom hodnotí kladne, matka sa naďalej

nezúčastňuje na rodičovských združeniach, nekontaktuje školu ani triednu učiteľku telefonicky, ani prostredníctvom edupage.

17. Súd uvádza, že za takejto situácie nie je možné narušené vzťahy medzi rodičmi a vzťah matky s maloletými deťmi, najmä maloletým E. riešiť navrhnutým neodkladným opatrením. Matka dlhodobo nerešpektuje aktuálne právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutie. Výchovné opatrenie určené na zlepšenie vzťahov medzi ňou a otcom a obnovenie narušeného vzťahu medzi ňou a maloletým E. odignorovala, na zlepšení vzťahov ani iným spôsobom nezpracovala. Zo samotného návrhu vyplýva, že o stretávanie s deťmi na úrade práce nemá záujem. Zo správy o priebehu výchovného opatrenia zase vyplýva, že nemá záujem o psychologické poradenstvo. Skutočnosť, že styk mal prebiehať na úrade práce a bolo uložené výchovné opatrenie, vyplynuli z dokazovania v rámci konania vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 9P/29/2021 a mali svoje opodstatnenie, čo potvrdil aj Krajský súd v Žiline. Súd považuje za potrebné poukázať na tú časť odôvodnenia rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 30.09.2022, č. k. 8CoP/43/2022-163, kde je uvedené, že styk v kontrolovanom a chránenom prostredí na úrade práce preukáže, či matka má alebo nemá skutočný záujem o styk s deťmi, keď odmietanie stretávania maloletého E. s matkou je dôsledkom prejavov matky (táto sa opakovane vrátila do domácnosti otca a náhle bezdôvodne odišla) a ak sa matka nebude správať podľa súdneho rozhodnutia a možnosť danú súdom dostatočne nevyužije, môže súd v budúcnosti pristúpiť aj k iným opatreniam. V aktuálnom čase má súd osvedčené, že matka sa nespráva podľa súdneho rozhodnutia a možnosť danú súdom nevyužila. Matka zrejme neprikladá dostatočný význam navrhnutým opatreniam, ktoré sú predovšetkým v záujme maloletých detí, no nemenej aj v jej vlastnom záujme, aby mohla mať plnohodnotný vzťah s deťmi. Za takejto nezmenenej situácie sa E. naďalej odmieta s matkou stretnúť. Samotná matka v návrhu uvádza, že keď mu zavolá, odmieta s ňou komunikovať. Matka od rozhodnutia súdu neurobila kroky k zlepšeniu jej vzťahu s maloletým E..

18. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 14.07.2023 taktiež vyplýva, že maloletý E. ako v minulosti aj teraz sa s matkou odmietol stretnúť, nechce s ňou byť v kontakte. Podobne sa vyjadrili aj maloletí E. Q. A., že k matke v lete nechcú ísť. V B. 'pri otcovi je im dobre, pa'c'i sa im, z'e sa mo'z'u z bac'om vozit' na traktore a na kombajne. Pokial' sa týka návrhu, otec sa vyjadril, že s návrhom matky nesúhlasí. Deti majú u neho kl'ud, matka sa o chlapcov dlho nestarala, neplatí na nich vy'z'ivne', ma' vel'a exeku'cii'. Matka v rámci šetrenia uviedla, že si pomýlila dátumy v návrhu a da'tumy od 18.07.2023 do 27.07.2023 majú byť da'tumy od 18.08.2023 do 27.08.2023. Súd konštatuje, že na jednej strane matka aj podaným návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia prezentuje záujem stretávať sa s maloletými deťmi, avšak reálne kroky k zlepšeniu narušených vzťahov s deťmi od poslednej súdnej úpravy neurobila. Od rozhodnutia súdu sa s deťmi stretla jedenkrát na dve hodiny, čo je veľmi málo na to, aby si s nimi mohla budovať vzťah. Za zásadný a výrazne v neprospech matky súd považuje jej postoj vo vzťahu k uloženému výchovnému opatreniu, keď matka neprejavila vôbec žiadny záujem o to, aby za pomoci odborného poradenstva napravila narušený vzťah s najstarším spomedzi detí, maloletým E.. Ani styk s deťmi na úrade práce každý páry kalendárny týždeň v piatok matka neprejavila záujem realizovať. Súd preto v danom čase obdobne ako Krajský súd v Žiline konštatuje, že matka svojím konaním neprezentuje skutočný záujem o styk s deťmi. Pokiaľ by neboli medzi matkou a deťmi narušené vzťahy - čo sa mohlo eventuálne zlepšiť iným prístupom matky k realizovaniu výchovného opatrenia, či realizovaním styku s deťmi, styk počas prázdnin by bol prirodzený, bez potreby jeho určovania súdom.

19. Vzhľadom na obmedzené možnosti vykonávania dokazovania v prípade neodkladného opatrenia, keď súd vychádza len z podaného návrhu a nevyzýva na jeho doplnenie, nebolo možné vyhovieť návrhu na vydanie neodkladného opatrenia práve pre už súdom uvádzané skutočnosti. Navyše matka podala návrh už v čase letných prázdnin (dňa 06.07.), keď sa domáhala styku s deťmi už v týždni od 21.07., teda ešte v priebehu plynutia zákonnej (30 dňovej) lehoty na rozhodnutie o neodkladnom opatrení. Návrh je tiež neurčitý a zmätočný, keď sa matka domáha styku od 21.07.2023 do 30.07.2023 a zároveň aj od 18.07.2023 do 27.07.2023. Hoci zo správy kolízneho opatrovníka vyplýva, že si pomýlila dátumy, svoj návrh písomne neopravila, nedoplnila. Vzhľadom na všetky uvedené okolnosti súd návrh na nariadenie neodkladného opatrenia v celom rozsahu zamietol. Na posúdenie najlepšieho záujmu maloletých detí bude v konaní vo veci samej potrebné zistiť všetky dôležité okolnosti na strane matky, ako aj na strane maloletých detí, ktoré nateraz kontakt s matkou odmietajú. Bez riadneho zistenia a preukázania relevantných skutočností nie je možné situáciu vyriešiť v najlepšom záujme maloletých detí. Za účelom rozhodnutia vo veci samej (zmeny úpravy styku) súd vykoná potrebné dokazovanie a následne po vyhodnotení všetkých dôkazov rozhodne v súlade s najlepším záujmom maloletých detí.

20. Súd považuje za potrebné zdôrazniť, že obidvaja rodičia si musia uvedomiť, že každý z nich je dôležitým vzorom pre maloleté deti. Aby deti nadobudli pocit istoty a zdravé sebedomie do budúcnosti, je potrebné, aby mali v rannom detstve vo svojom živote oba vzory správania, tak mužský ako aj ženský model. Nie je možné osobu matky a otca v živote detí nahradiť kýmkoľvek. Rodičia si tiež musia uvedomiť, že žiadne inštitúcie nevyriešia ich rodičovský konflikt, ktorý sa prenáša aj do postojov a prežívania ich detí. Pokiaľ nedôjde k eliminačii rozporov medzi nimi, ich necitlivý prístup môže za vážnym spôsobom narušiť emocionú a psychickú stabilitu detí.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš (písomne v štyroch vyhotoveniach). Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1, 2 CMP).

Neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením, ak osobitný predpis neustanovuje inak. (§ 332 ods. 1 CSP).